

 INSTYTUT ENERGETYKI ul. Mory 8, 01-330 Warszawa	PROGRAM CERTYFIKACJI WYROBÓW WEDŁUG PROGRAMU CERTYFIKACJI TYPU 1a	PC_1a
		Wydanie nr 16
		Data wydania: 26.02.2019
		Strona: 1/14

Sporządził Kierownik ds. Systemu Zarządzania mgr inż. Paulina Klejnowska wz. inż. Ewa Urbanek Podpis _____ data 26.02.2019	Zatwierdził Kierownik Zespołu ds. Certyfikacji mgr inż. Grażyna Wieczorek Podpis _____ data . 26.02.2019
--	---

1. INFORMACJE OGÓLNE

Instytut Energetyki w Warszawie, w ramach którego powstała i działa jednostka certyfikująca IEn (Zespół ds. Certyfikacji - DZC), jest instytutem badawczym funkcjonującym na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 nr 96 poz. 618 z późn. zm.).

Instytut powołany został uchwałą Rady Ministrów nr 815/53 z dnia 2 listopada 1953 r. jako jednostka badawczo-rozwojowa. Zadaniem Instytutu miało być niesienie doraźnej pomocy energetyce zawodowej w dziedzinie eksploatacji i budownictwa energetycznego, upowszechnianie postępu technicznego w zakresie wytwarzania, przesyłania, rozdzielania i użytkowania energii elektrycznej oraz popieranie ruchu racjonalizatorskiego i nowatorskiego w energetyce. W wyniku wspomnianej wcześniej ustawy o instytutach badawczych z dniem 1 października 2010 r. Instytut Energetyki został przekształcony w instytut badawczy.

Dane teleadresowe jednostki certyfikującej:

INSTYTUT ENERGETYKI
Instytut Badawczy
ZESPÓŁ DS. CERTYFIKACJI
01-330 WARSZAWA, ul. Mory 8
Telefon : 22 345-1223 Fax. : 22 836-63-63
www.ien.com.pl/dzc

Jednostka certyfikująca Instytutu Energetyki w Warszawie posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji w Warszawie Nr AC 117 jako jednostka certyfikująca wyroby według aktualnego zakresu akredytacji AC 117.

2. CEL I ZAKRES STOSOWANIA PROGRAMU

Celem programu jest:

- zapewnienie prowadzenia rzetelnej i bezstronnej oceny zgodności należycie zidentyfikowanego wyrobu z wymaganiami wskazanej przez klienta normy,
- zapewnienie realizacji działań dotyczących certyfikacji wyrobów zgodnie z programem certyfikacji wyrobu określonym symbolem „PC_1a” według PN-EN ISO/IEC 17067:2014-01,
- umożliwienie klientom zainteresowanym certyfikacją wyrobów w Jednostce Certyfikującej IEn przygotowanie się do procesu certyfikacji ich wyrobów.

Program stosuje się do prowadzenia certyfikacji na zgodność z **dokumentami normatywnymi** podanymi w „**Wykazie dokumentów odniesienia do programu certyfikacji typu 1a**” wyrobów / grup wyrobów z następujących kategorii:

- ICS 17.220 - Przyrządy pomiarowe wielkości elektrycznych i magnetycznych,
- ICS 29.060 - Kable i przewody elektryczne,
- ICS 29.080 Izolatory,
- ICS 29.120 - Osprzęt elektryczny,

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 2/14
-------------------------------	---	--

- ISC 29.130 - Aparatura łączeniowa i sterownicza,
- ICS 29.180 Transformatory,
- ICS 29.240 - Urządzenia do elektroenergetycznych sieci przesyłowych i rozdzielczych.

3. PODSTAWY PRAWNE I DOKUMENTY ZWIĄZANE

Zespół ds. Certyfikacji prowadzi certyfikację według systemu oceny zgodności, opartego na następujących podstawach prawnych, itp.

A. Ustawy:

- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności
- Dz. U. 2002 nr 166 poz. 1360 z późn. zm..
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku
- Dz.U. 2016 poz. 542 z późn. zm.

B. Normy:

- PN-EN ISO/IEC 17065:2013-03 – „Wymagania dla jednostek certyfikujących wyroby, procesy i usługi.”
- PN-EN ISO/IEC 17025:2005 + AC:2007 + Ap1:2007 – „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących.”
- PN-EN ISO/IEC 17067:2014-01 – „Podstawy certyfikacji wyrobów oraz wytyczne dotyczące programów certyfikacji.”
- PN-EN 45020:2009 – „Normalizacja i dziedziny związane. Terminologia ogólna.”
- PN-EN ISO/IEC 17020:2012 – „Ocena zgodności -- Ogólne kryteria działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję”
- PN-EN ISO/IEC 17000:2006— „Ocena Zgodności. Terminologia i zasady ogólne.”

C. Dokumenty dodatkowe* na podstawie lub z wykorzystaniem, których jednostka certyfikująca realizuje niniejszy program certyfikacji wyrobów:

- PJC_01_1a „Prowadzenie certyfikacji wyrobów”,
- PJC_02 „Ocena wyrobu”,
- PJC_04 „Nadzorowanie certyfikowanych wyrobów”,
- PJC_06 „Rozpatrywanie skarg i odwołań”,
- DA-06 „Polityka Polskiego Centrum Akredytacji dotycząca zapewnienia spójności pomiarowej”,
- DACW-01 „Akredytacja jednostek certyfikujących wyroby. Wymagania szczegółowe.”.

*aktualne wydanie dokumentów na dzień wydania Programu Certyfikacji.

4. DOKUMENTY ODNIESIENIA

Dokumentami odniesienia obowiązującymi w niniejszym programie certyfikacji są odpowiednie dla danego wyrobu / grupy wyrobów normy określone w dokumencie „**Wykaz dokumentów odniesienia do programu certyfikacji typu 1a**”.

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 3/14
-------------------------------	---	--

5. PROGRAM CERTYFIKACJI

Jednostka certyfikująca IEn w ramach niniejszego programu certyfikacji wyrobów w zakresie określonym w p. 2 stosuje program certyfikacji typu 1a zgodnie z PN-EN ISO/IEC 17067:2014-01, którego głównymi elementami są:

I. Wybór

Planowanie i przygotowanie przeglądu dokumentacji technicznej wyrobu, w wyniku którego określone zostają odpowiednie wymagania/ będące podstawą jego oceny.

II. Określenie właściwości wyrobu

Właściwości wyrobu określane są podczas badań wybranej próbki/próbek. Badania prowadzone są w zakresie i zgodnie z wymaganiami określonymi w odpowiednich dokumentach normatywnych dotyczących certyfikowanego wyrobu.

III. Przegląd

Ocena (przegląd) dostarczonej przez klienta dokumentacji (dokumentacja techniczna, raporty z badań itp.). Przeprowadzana jest zgodnie z Procedurą PJC_02 „Ocena wyrobu przez odpowiedniego Specjalistę ds. Oceny”. Etap kończy się sporządzeniem raportu z oceny wyrobu.

IV. Decyzja dotycząca certyfikacji

Podstawą do podjęcia decyzji dotyczącej udzielenia certyfikatu jest przegląd wszystkich informacji i wyników dotyczących oceny. Przegląd oraz decyzja dotycząca wydania certyfikatu są realizowane przez jedną osobę niezaangażowaną w proces oceny.

V. Wydanie certyfikatu zgodności

6. ETAPY PROCESU CERTYFIKACJI

Certyfikacja wyrobów w jednostce certyfikującej IEn zgodnie z programem certyfikacji typu 1a przebiega w sposób zgodny z określoną i udokumentowaną procedurą PJC_01_1a „Prowadzenie certyfikacji wyrobów”, której kolejne etapy przedstawia poniższy rysunek:

Etap	Czynność	Osoba odpowiedzialna
I a	Wstępny kontakt z klientem – dostarczenie informacji o programie certyfikacji, niezbędnej dokumentacji – dostarczenie formularzy wniosku i kwestionariusza oceny dostawcy	Specjalista ds. Procesu Certyfikacji
I b	Uzgodnienia norm zakresu wymagań, dokumentacji technicznej, załączników do wniosku	Specjalista ds. Oceny + Klient
I c	Złożenie wniosku o certyfikację, dokumentacji wyrobu, sprawozdań z badań i kwestionariusza dostawcy	Klient
I d	Formalna ocena wniosku i dostarczonej dokumentacji (z wyłączeniem dokumentacji technicznej), rejestracja wniosku	Specjalista ds. Procesu Certyfikacji
I e	Wstępna kalkulacja kosztów certyfikacji	Kierownik Zespołu ds. Certyfikacji (DZC)
I f	Wniesienie przedpłaty - jeśli dotyczy	Klient
I g	Zawarcie umowy o certyfikację oraz o nadzorze związanym z certyfikatem	Dyrektor IEn + klient

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 4/14
-------------------------------	---	--

III	Pełna ocena dostarczonej dokumentacji technicznej i badań wyrobu zgłoszonego do certyfikacji. Sporządzenie raportu z oceny wyrobu.	Specjalista ds. Oceny
IV	Przegląd i decyzja o wydaniu lub odmowie wydania certyfikatu	Kierownik DZC lub jego zastępca
V	Wydanie certyfikatu	Specjalista ds. Procesu Certyfikacji

Rys. 1. Uproszczony schemat procedury certyfikacji wyrobu

7. PROCEDURA CERTYFIKACJI

7.1. Wstępny kontakt z klientem

Jednostka certyfikująca zapewnia klientom zainteresowanym przeprowadzeniem certyfikacji wyrobu udostępnienie wszelkich informacji dotyczących zasad certyfikacji według niniejszego programu, a także pomoc w sprawnym przeprowadzeniu tego procesu.

O proces certyfikacji wyrobu mogą wnioskować producent lub importer (upoważniony przedstawiciel).

W przypadku importera (upoważnionego przedstawiciela producenta) przed przystąpieniem do procesu jednostka certyfikująca weryfikuje uprawnienia wnioskującego (upoważnienie producenta, wyciąg z umowy lub zapisy w KRS) oraz identyfikuje zakres jego odpowiedzialności za wyrób i możliwości jej realizacji poprzez:

- poprawność formułowania zamówień (kompetencje, obowiązki i uprawnienia personelu),
- sposób identyfikacji i kontroli dostarczonych wyrobów łącznie z kwalifikacjami personelu,
- odpowiedzialność za badania wyrobu i/lub badania odbiorcze, o ile ma zastosowanie,
- wyposażenie probiercze i pomiarowe oraz kwalifikacje personelu, o ile ma zastosowanie,
- odpowiedzialność za reklamacje,
- zakres importowanych wyrobów,
- system zarządzania.

Po powyższej weryfikacji importera (upoważnionego przedstawiciela) dalsze postępowanie w procesie certyfikacji jest identyczne jak dla producenta wyrobu.

Na wstępnym etapie procesu certyfikacji jednostka certyfikująca szczegółowo uzgadnia z wnioskującym zarówno rodzaje norm jak i ich wersje (wydania) oraz program certyfikacji, według których będzie prowadzona certyfikacja. Uściśleniu i uzgodnieniu podlegają też wszelkie załączniki do wniosku o certyfikację, w tym dokładna identyfikacja wyrobu, dokładny wykaz dokumentacji technicznej oraz dokumenty dotyczące niezbędnych badań typu. Jeżeli wnioskodawca nie dysponuje niezbędną dokumentacją badań typu danego wyrobu, to uzgodnieniu podlegają warunki wykonania badań w laboratoriach Instytutu Energetyki albo udzielana jest informacja o innych kompetentnych laboratoriach, w których mogą być przeprowadzone odpowiednie badania.

W ramach uzgodnień wstępnych do procesu certyfikacji wyrobu ustala się czy dany wyrób miał wcześniej certyfikat, czy wnioskodawca nim dysponuje oraz czy nie podlega on ocenie według innych przepisów (np. UDT).

Na życzenie, jednostka udziela wnioskodawcy informacji o:

- krajowych przepisach dotyczących badań i oceny zgodności wyrobów;
- dokumentach normatywnych dotyczących badań i oceny zgodności (certyfikacji);
- rodzaju i zakresie niezbędnych do wykonania badań laboratoryjnych;
- laboratoriach badawczych spełniających wymagania dotyczące wykonywania badań;

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 5/14
-------------------------------	---	--

- dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia certyfikacji;
- opłatach za certyfikację;
- zasadach zawieszania i cofania certyfikatów;
- możliwości odwołania się od decyzji podjętych przez jednostkę certyfikującą;
- podstawowych elementach procedury certyfikacji wyrobów w Instytucie Energetyki.

Klientowi zgłaszającemu się osobiście lub pisemnie do jednostki certyfikującej z zamiarem zlecenia certyfikacji wyrobu, oprócz informacji wyszczególnionej powyżej, Specjalista ds. Procesu Certyfikacji przekazuje:

- formularz wniosku o przeprowadzenie certyfikacji wyrobu (*Wzór IEn PJC_01_Z2*);
- kwestionariusz oceny dostawcy producenta (*Wzór IEn PJC_01_Z3*) lub importera (*Wzór IEn PJC_01_Z4*) w przypadku nowego klienta.

Formularze dostępne są na stronie internetowej jednostki certyfikującej.

Jednostka certyfikująca IEn deklaruje współpracę oraz udzielenie pomocy i wszelkich niezbędnych wskazówek, umożliwiających wnioskodawcom pełne zrozumienie niniejszego programu certyfikacji wyrobów i jego elementów.

7.2. Złożenie wniosku o certyfikację wyrobu

Złożenie wniosku o certyfikację wyrobu pozwala jednostce certyfikującej uzyskać informacje niezbędne do przeprowadzenia procesu certyfikacji, m.in.:

- dane o wnioskującym/producentcie (w tym nazwę i adres(-y) fizycznej(-ych) lokalizacji;
- wyrób (wyroby), który(-e) ma (-ją) być certyfikowany(-e);
- podstawowe dane o zastosowaniu wyrobu (wyrobów) zgłaszanego(-ych) do certyfikacji
- normy, na zgodność z którymi klient zwraca się o certyfikację;
- ogólne informacje dotyczące wnioskującego, takie jak: działalność wnioskującego zasoby techniczne w tym laboratoria oraz ich funkcje i powiązania w strukturze firmy;

Zgłoszenie wyrobu do certyfikacji następuje z chwilą dostarczenia do jednostki certyfikującej prawidłowo wypełnionego formularza wniosku o przeprowadzenie certyfikacji wyrobu wraz z niezbędnymi załącznikami.

Wniosek może obejmować jeden wyrób lub grupę wyrobów z zakresu wyrobów certyfikowanych przez jednostkę certyfikującą IEn i może być zgłoszony tylko przez jednego klienta.

Do wniosku składanego przez Klienta, powinny być dołączone następujące dokumenty:

- identyfikatory i dokumentacja techniczna jednoznacznie charakteryzująca wyrób w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia certyfikacji,
- kserokopia/skan wpisu do rejestru sądowego lub wpisu do ewidencji działalności gospodarczej Wnioskodawcy,
- opinia dotycząca wyrobu, wystawiona przez odpowiednią instytucję, jeżeli na podstawie odnośnych przepisów wyrób podlega ocenie tej instytucji,
- kopie certyfikatów systemów zarządzania wnioskującego i producenta lub skrócona dokumentacja nie certyfikowanego systemu zarządzania wnioskującego,
- sprawozdanie z badań typu (badań pełnych) oraz badań specjalnych, jeżeli dla danego wyrobu są one stosowane, wykonanych przez akredytowane laboratorium,
- wypełniony kwestionariusz oceny dostawcy (kwestionariusz wypełniany przy pierwszej ocenie),
- egzemplarz wyrobu, jeżeli nie ustalono inaczej w ramach wcześniejszych uzgodnień.

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 6/14
-------------------------------	---	--

7.3. Przegląd i rejestracja wniosku

Wniosek wraz z załączoną dokumentacją podlega weryfikacji pod względem formalnym, w terminie do 7 dni od daty otrzymania.

W przypadku pozytywnego wyniku weryfikacji wniosek zostaje zarejestrowany z datą przeprowadzonej weryfikacji.

W przypadku negatywnego wyniku weryfikacji dostawca zostaje wezwany do uzupełnienia wniosku. Nie uzupełnienie wniosku powoduje pozostawienie go bez rozpatrzenia.

7.4. Umowa

Umowa, w zakresie nadzorowania używania certyfikatu, zobowiązuje posiadacza certyfikatu w szczególności do:

- stosowania certyfikatu tylko do tych wyrobów, dla których został wystawiony,
- stosowania certyfikatu do wyrobów spełniających ustalone umową wymagania,
- nie odstępowania certyfikatu do stosowania innej osobie fizycznej lub prawnej,
- informowania jednostki certyfikującej o wszystkich zmianach dotyczących certyfikowanego wyrobu, procesu jego produkcji i dostawy, adresu kontaktowego lub miejsca produkcji, posiadanego systemu zarządzania, a także o zmianie statusu prawnego, handlowego, organizacyjnego lub prawa własności,
- stosowania zgodnie z niniejszym programem zasad i sposobu zamieszczania informacji o posiadanym certyfikacie,
- przestrzegania zasad wykorzystania certyfikatu w dokumentach handlowych, promocyjnych i materiałach reklamowych,
- prowadzenia, przechowywania i udostępniania jednostce certyfikującej na zażyczenie zapisów związanych z reklamacjami i wszelkimi skargami odnoszącymi się do zgodności z wymaganiami certyfikacyjnymi wyrobu, na który wydano certyfikat,
- podejmowania i dokumentowania właściwych działań w związku z takimi reklamacjami i skargami oraz wszelkimi brakami stwierdzonymi w wyrobach, które oddziałują na zgodność z wymaganiami certyfikacyjnymi.

Wnioskującemu przekazane zostają do podpisania dwa egzemplarze umowy w sprawie udzielenia i używania certyfikatu zgodności (wzór umowy –*PJC-01/1a Załącznik 09_1a*). Załącznik do umowy stanowi ostateczna kalkulacja kosztów certyfikacji zatwierdzona przez osobę upoważnioną do podpisywania rozliczeń finansowych.

Umowa określa wymagania dotyczące stosowania certyfikatu i sprawowania przez Instytut Energetyki nadzoru nad jego używaniem.

7.5. Badania dla potrzeb certyfikacji

Dla celów certyfikacji klient zobowiązany jest przeprowadzić badania pełne kwalifikacyjne wyrobu, obejmujące wszystkie wymagania zawarte w dokumentach normatywnych będących podstawą certyfikacji. Badania te wykonywane są w laboratoriach:

- akredytowanych we właściwym zakresie przez Polskie Centrum Akredytacji lub przez inne jednostki akredytujące, będące sygnatariuszami porozumień o wzajemnym uznawaniu wyników badań (EA MLA lub ILAC MRA),
- fabrycznych akredytowanych we właściwym zakresie przez Polskie Centrum Akredytacji lub przez inne jednostki akredytujące, będące sygnatariuszami porozumień o wzajemnym uznawaniu wyników badań (EA MLA lub ILAC MRA),
- krajowych lub zagranicznych nieakredytowanych, w przypadku braku laboratoriów akredytowanych w wymaganym zakresie badań oraz dopuszczenia przez normy wyrobu badań w laboratoriach fabrycznych lub laboratoriach podwykonawców IEn, których kompetencję jednostka certyfikująca uznaje,

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 7/14
-------------------------------	---	--

- krajowych lub zagranicznych nieakredytowanych, w których badania wykonane były w nadzorze jednostki certyfikującej albo akredytowanych jednostek certyfikujących (akredytacje związane z EA i IAF) **lub jednostek inspekcyjnych (akredytacje związane z EA)** – ostateczna decyzja o uznaniu badań należy do kompetencji kierownika jednostki certyfikującej Instytutu Energetyki,
- notyfikowane na podstawie ocen przeprowadzonych przez PCA, zgodnie z kryteriami PCA (DAN-1).

Na prośbę jednostki certyfikującej klient jest zobowiązany dostarczyć certyfikat lub inne poświadczenie o akredytacji laboratorium, w którym wykonywane były badania wyrobu zgłoszonego do certyfikacji (akredytacja zgodnie z normą ISO/IEC 17025) lub o badaniach w nadzorze akredytowanego podmiotu (akredytacja zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17065).

Jednostka certyfikująca może dopuścić w procesie certyfikacji badania przeprowadzone przez klienta przed złożeniem wniosku o certyfikację. W momencie dopuszczenia takich badań, jednostka bierze odpowiedzialność za zawarte w nich wyniki. Czasookres ważności raportów to maksymalnie 10 lat od daty wykonania przedstawionych w nich badań. W przypadku przedstawienia raportów z badań wykonanych przed złożeniem wniosku o certyfikację, niezbędne jest dostarczenie przez producenta informacji dotyczącej zmian wprowadzonych w wyrobie po wykonaniu przedstawianych do certyfikacji badań lub jeśli żadnych zmian nie wprowadzono, stosownej deklaracji.

Warunkiem uznania badań wykonanych przed złożeniem wniosku o certyfikację, jest zgodność zgłaszanego do certyfikacji wyrobu z wyrobem ujętym w takich raportach z badań w zakresie:

- konstrukcji,
- technologii wytwarzania,
- materiałów wykorzystywanych podczas produkcji,
- miejsca produkcji,
- ewentualnych podwykonawców biorących udział w procesie produkcji.

7.6. Ocena wyrobu

Aby zapewnić bezstronność w trakcie oceny wyrobów do ich oceny, przeprowadzanej w oparciu o wnioski i jego załączniki, Kierownik jednostki certyfikującej wyznacza specjalistów o odpowiednich kwalifikacjach. Pod uwagę brani są specjaliści, którzy nie byli związani lub zatrudnieni przez jednostkę zaangażowaną w projektowanie, wytwarzanie, instalowanie, utrzymywanie, dystrybucję lub przekazanie do użytkowania zgłoszonych we wniosku wyrobów, w okresie przynajmniej dwóch lat przed zgłoszeniem wyrobu do certyfikacji.

Ocena wyrobów odbywa się według wymagań dokumentów normatywnych, obejmując zakres podany we wniosku i według wszystkich kryteriów przyjętego programu certyfikacji. Podczas przeprowadzania oceny, specjaliści jednostki certyfikującej posługują się dokumentami normatywnymi z zakresu akredytacji. Wyniki oceny wyrobu przedstawiane są w raporcie z oceny wyrobu.

Dostęp do niejawnych dokumentów związanych z procesem certyfikacji mają wyłącznie upoważnione osoby związane z danym procesem certyfikacji, które złożyły odnośne deklaracje pisemne o zachowaniu poufności i bezstronności ich oceny.

Jednostka certyfikująca poinformuje klienta o wszystkich niezgodnościach dostrzeżonych podczas oceny. Jeżeli stwierdzona zostanie jedna lub więcej niezgodności, a klient będzie wyrażał zainteresowanie kontynuowaniem procesu certyfikacji, jednostka certyfikująca dostarczy mu informacje dotyczące dodatkowych działań związanych z oceną potrzebnych do zweryfikowania, żeby niezgodności zostały skorygowane.

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 8/14
-------------------------------	---	--

Jeżeli klient zgodzi się na przeprowadzenie dodatkowych działań związanych z oceną, proces oceny zgodny z niniejszym programem certyfikacji powinien być przeprowadzony ponownie w celu realizacji tych działań.

Jednostka dopuszcza wyniki oceny zakończonej przed złożeniem wniosku o certyfikację jedynie w sytuacji gdy ocena przeprowadzona była zgodnie z PJC_02 „Ocena wyrobu” przez Specjalistę ds. oceny będącego członkiem Zespołu ds. Certyfikacji.

7.7. Wydanie certyfikatu

Decyzję dotyczącą udzielenia, zmiany zakresu lub przedłużenia certyfikatu podejmuje osoba będąca zatrudniona przez jednostkę certyfikującą niez zaangażowana w proces oceny (kierownik jednostki certyfikującej lub jego zastępca) na podstawie przeglądu wszystkich informacji i wyników dotyczących rozpatrywanego procesu certyfikacji.

Jednostka certyfikująca zapewnia, że personel wykorzystywany do przeglądu i podejmowania decyzji w sprawie udzielenia certyfikatu nie brał udziału w projektowaniu, wytwarzaniu, instalowaniu, utrzymywaniu, dystrybucji lub konsultacjach dotyczących certyfikowanego wyrobu przynajmniej przez okres dwóch lat przed datą wpłynięcia wniosku o certyfikację.

Po podjęciu decyzji o udzieleniu certyfikatu, upewnieniu się, że umowa w sprawie udzielenia certyfikatu została podpisana i odesłana do jednostki certyfikującej oraz po uregulowaniu zobowiązań finansowych za przeprowadzenie procesu certyfikacji i wydanie certyfikatu, jednostka certyfikująca podejmuje działania dla wydania certyfikatu.

Certyfikat w dwóch egzemplarzach, przygotowany według ustalonego aktualnego wzoru (wzory dostępne na stronie internetowej), podpisuje Dyrektor Instytutu Energetyki lub osoba przez niego upoważniona.

Jeden egzemplarz certyfikatu, Specjalista ds. Procesu Certyfikacji przekazuje w sposób udokumentowany wnioskującemu – po wniesieniu przez niego opłaty za przeprowadzenie certyfikacji.

Drugi egzemplarz certyfikatu – archiwalny, jest przechowywany w jednostce certyfikującej.

Cała dokumentacja dotycząca danego wniosku przechowywana jest w archiwum jednostki certyfikującej przez co najmniej 5 lat od daty wygaśnięcia ważności lub cofnięcia certyfikatu, a następnie przekazana do archiwum Instytutu Energetyki.

Jeżeli Zleceniodawca dostarcza innym podmiotom kopię certyfikatu zgodności, certyfikat powinien być skopiowany w całości (pierwsza strona wraz ze wszystkimi załącznikami).

W przypadku decyzji o odmowie udzielenia certyfikatu wnioskujący otrzymuje pisemne uzasadnienie decyzji odmownej i jest powiadamiany o możliwości odwoływania się od decyzji – w określonym terminie do Dyrektora Instytutu Energetyki. System zarządzania jednostki certyfikującej jednoznacznie określa tryb postępowania z odwołaniami od decyzji (według PJC_06 „Rozpatrywanie skarg i odwołań” - procedura dostępna na stronie internetowej).

7.8. Okres ważności certyfikatu

Certyfikat zgodności jest wydawany na okres 3 lat (bez względu na to czy wyrób jest certyfikowany po raz pierwszy czy ponowny). Początek okresu ważności certyfikatu liczony jest od daty podjęcia decyzji o udzieleniu certyfikatu.

W przypadku kolejnych wydań data ważności certyfikatów nie ulega zmianie. W momencie wydania nowego wydania, wszelkie poprzednie wydania tracą ważność.

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 9/14
-------------------------------	---	--

Jednostka certyfikująca prowadzi wykaz wyrobów, dla których zostały wydane certyfikaty oraz wykaz posiadaczy certyfikatów. Jednostka certyfikująca dostarcza na życzenie informację o ważności danej certyfikacji.

Wykaz obejmuje podstawowe informacje dotyczące każdego wydanego certyfikatu, takie jak:

- Nazwa i adres posiadacza certyfikatu,
- Nazwa i typ wyrobu,
- Nazwa i adres producenta,
- Podstawowe zastosowanie,
- Normy, wymagania które były podstawą oceny,
- Okres ważności,
- Numer i data wydania,
- Typ programu certyfikacji,
- Numer raportu z oceny wyrobu lub raportu/-ów z badań.

Aktualnie obowiązujące wzory certyfikatów dostępne są na stronie internetowej jednostki certyfikującej.

7.9. Nadzór nad wykorzystywaniem certyfikatów

W ramach tego programu certyfikacji jednostka certyfikująca nie sprawuje nadzoru nad certyfikowanymi wyrobami, a jedynie nadzór nad prawidłowością wykorzystywania certyfikatów, zgodnie z podpisaną umową.

Wnioskujący w okresie ważności certyfikatu ma obowiązek:

- zapewnić, że dostarczane przez niego wyroby, na które wydano certyfikat, będą zgodne z wymaganiami norm stanowiących podstawę procesu certyfikacji oraz z wyrobem, który przeszedł badania z wynikami uznanymi przez jednostkę certyfikującą,
- powoływać się na certyfikat wyłącznie w odniesieniu do tych wyrobów, dla których został on udzielony,
- powoływać się na certyfikat tylko do wskazania, że wyroby certyfikowane są zgodne z określonymi umową dokumentami normatywnymi,
- niezwłocznie informować jednostkę certyfikującą o wszystkich zmianach dotyczących konstrukcji certyfikowanego wyrobu, zmianach w procesie jego produkcji, w adresie kontaktowym lub miejsca produkcji, posiadanym systemie zarządzania, a także o zmianie statusu prawnego, handlowego, organizacyjnego lub prawa własności mogących wpłynąć na zgodność wyrobu,
- posługiwać się informacjami związanymi z uzyskanym certyfikatem w sposób określony umową o nadzorowaniu używania certyfikatu,
- w przypadku wykorzystywania informacji o uzyskanym certyfikacie w reklamie robić to zgodnie z „Zasadami powoływania się na certyfikację” (pkt. 8 niniejszego programu),
- nie wykorzystywać certyfikatu, udzielonego na swoje wyroby, w sposób mogący naruszyć dobre imię jednostki certyfikującej oraz nie składać takich oświadczeń odnośnie do tego certyfikatu, które jednostka certyfikująca może uznać za wprowadzające w błąd lub nieuprawnione,
- po ewentualnym zawieszeniu lub unieważnieniu certyfikatu zaprzestać wykorzystywania wszystkich materiałów reklamowych zawierających jakiegokolwiek powołanie się na certyfikat oraz zwrócić na żądanie jednostki certyfikującej wydane dokumenty certyfikacyjne,
- przechowywać zapisy o wszelkich znanych dostawcy skargach i reklamacjach dotyczących zgodności wyrobu z wymaganiami właściwej normy i udostępniać te zapisy na życzenie,
- podejmować odpowiednie działania w związku z tymi skargami i reklamacjami i wszelkimi usterkami wykrytymi w wyrobach lub usługach, które mają wpływ na ich zgodność z wymaganiami stawianymi przy certyfikacji,
- dokumentować podjęte działania.

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 10/14
-------------------------------	---	---

Działania kontrolne jednostki certyfikującej związane z nadzorem nad używaniem certyfikatu obejmują:

- nadzór nad sposobem wykorzystywania certyfikatu, np. na stronach internetowych, w reklamie, publikacjach, katalogach itp., lub/i
- uzyskanie od właściciela certyfikatu informacji dot. zgłoszonych skarg dotyczących certyfikowanego wyrobu oraz zastosowany sposób postępowania.

7.10. Przerwanie procesu certyfikacji

Przerwanie procesu certyfikacji może nastąpić na pisemne życzenie wnioskującego na każdym etapie tego procesu, przy czym jednostka certyfikująca może domagać się poniesienia przez wnioskującego kosztów realizacji procesu do chwili jego przerwania.

Powodem przerwania procesu certyfikacji może też być nie wywiązanie się wnioskującego w ustalonym terminie z uzupełnienia wymaganej dokumentacji lub nie wniesienie ustalonych opłat.

7.11. Zawieszanie, ograniczenie i cofanie certyfikatu

Uwaga: W jednostce certyfikującej przyjęto zasadę:

- zawieszenie certyfikatu odpowiada zawieszeniu certyfikacji,
- ograniczenie certyfikatu odpowiada ograniczeniu certyfikacji,
- cofnięcie certyfikatu odpowiada cofnięciu certyfikacji.

Zawieszenie, ograniczenie lub cofanie certyfikatu może nastąpić:

- na wniosek posiadacza certyfikatu, w przypadku np. wstrzymania produkcji wyrobu, zmian organizacyjnych w firmie itp.,
- na skutek nie spełnienia przez posiadacza certyfikatu wymagań certyfikacyjnych lub zasad określonych umową między posiadaczem certyfikatu a jednostką certyfikującą.

Po zawieszeniu, cofnięciu lub zakończeniu ważności certyfikatu jego właściciel ma obowiązek zaprzestać stosowania wszelkich działań reklamowych które zwierają odniesienia do zawieszzonego/cofniętego/zakończonego certyfikatu.

Zawieszenie certyfikatu następuje na określony czas i przy określonych warunkach przywrócenia jego ważności. W okresie zawieszenia właściciel certyfikatu nie może go używać. Na czas zawieszenia właściciel ma obowiązek przekazać w sposób udokumentowany oryginał certyfikatu do Zespołu ds. Certyfikacji IEn, po przywróceniu ważności certyfikatu jednostka certyfikująca, również w sposób udokumentowany, przekazuje oryginał z powrotem właścicielowi certyfikatu.

Decyzję o zawieszeniu certyfikatu, w której podany jest czas, na jaki następuje zawieszenie oraz warunki, jakie muszą być spełnione dla przywrócenia ważności certyfikatu, pracownik jednostki certyfikującej przekazuje posiadaczowi certyfikatu listem poleconym lub w inny udokumentowany sposób.

Przywrócenie ważności certyfikatu może nastąpić po spełnieniu w określonym terminie warunków podanych w postanowieniu o zawieszeniu, co podlega sprawdzeniu przez jednostkę certyfikującą.

Proces zawieszenia certyfikatu może zakończyć się **ograniczeniem certyfikatu**. Certyfikat wyrobu może być ograniczony na wyrób tego samego producenta przy wystąpieniu znacznych różnic w konstrukcji tego wyrobu oraz jego wytwarzaniu lub użytkowaniu, będących podstawą do wszczęcia procesu zawieszenia certyfikatu. Jeżeli zakres certyfikatu został ograniczony jednostka certyfikująca wydaje uaktualnione o zakres ograniczenia wydanie certyfikatu.

Zawieszenie certyfikatu może nastąpić w przypadku:

- stwierdzenia, że wyrób nie spełnia wymagań potwierdzonych certyfikatem,

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 11/14
-------------------------------	---	---

- stwierdzenia niewłaściwego posługiwania się certyfikatem,

Proces zawieszenia certyfikatu może zakończyć się również **cofnięciem certyfikatu**. Cofnięcie certyfikatu jest definitywne i skutkuje opublikowaniem stosownej informacji na ten temat. W przypadku cofnięcia certyfikatu jego posiadacz jest zobowiązany zwrócić oryginał certyfikatu do jednostki certyfikującej.

Cofnięcie certyfikatu może nastąpić w przypadku:

- rażącego nadużycia uprawnień wynikających z posiadania certyfikatu,
- nie spełnienia w ustalonym terminie warunków postawionych w decyzji o zawieszeniu certyfikatu.

Uprawnienia i tryb odwoławczy od decyzji dotyczących zawieszenia lub cofania certyfikatu są takie same jak podane w rozdziale 7.16 niniejszego opisu.

Informacje o zawieszeniu, ograniczeniu lub cofnięciu certyfikatu odnotowywane są w dokumentacji jednostki certyfikującej oraz umieszczane są na jej stronie internetowej.

7.12. Zmiana zakresu i inne zmiany w certyfikacie

7.12.1 Zmiana zakresu certyfikatu następuje na wniosek i w zakresie podanym przez klienta. Warunkiem udzielenia zmiany zakresu jest złożenie do jednostki certyfikującej wniosku oraz pozytywny wynik procesu certyfikacji (obejmującego zakres wnioskowanej zmiany zakresu).

W przypadku zmiany zakresu certyfikatu może zostać zastosowana uproszczona procedura certyfikacji obejmująca:

- złożenie wniosku o zmianę zakresu certyfikatu,
- ocenę dokumentacji dotyczącej zakresu zmiany,
- kalkulacja kosztów zmiany zakresu,
- przegląd i decyzję w sprawie wydania zmiany zakresu,
- wydanie certyfikatów zmieniających zakres certyfikacji.

Dokumentem potwierdzającym zmianę zakresu jest certyfikat uzupełniony o informacje zgodne z zakresem zmian oznaczony nowym numerem wydania.

7.12.2 Inne zmiany w certyfikacie mogą natomiast wynikać m.in. ze zmiany statusu prawnego/lokalizacji siedziby głównej właściciela certyfikatu lub producenta wyrobu, z konieczności korekty wynikającej z drobnych błędów takich jak literówki, błąd w dacie itp.

W przypadku innych zmian w certyfikacie również może zostać zastosowana uproszczona procedura certyfikacji obejmująca:

- wniosek/zlecenie dotyczące konieczności wprowadzenia zmiany/poprawki w certyfikacie,
- sporządzenie aneksu do umowy lub zawarcie nowej umowy (jeśli wystąpi taka potrzeba),
- przegląd dokumentacji dotyczącej wprowadzanej zmiany,
- decyzję w sprawie kolejnego wydania,
- wydanie zmienionego/poprawionego certyfikatu.

Wszystkie takie działania powinny być wykonane zgodnie z mającymi zastosowanie procedurami jednostki certyfikującej.

Dokumentem potwierdzającym zmiany jest certyfikat uzupełniony o informacje zgodne z zakresem zmian oznaczony nowym numerem wydania.

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 12/14
-------------------------------	---	---

7.13. Przedłużenie ważności certyfikatu

Przedłużenie ważności certyfikatu następuje na wiosek Klienta po przeprowadzaniu przez Jednostkę Certyfikującą ponownego procesu certyfikacji.

7.14. Poufność

Polityka jakości jednostki certyfikującej Instytutu Energetyki jak i praktyka jej działalności, kładą szczególny nacisk na zachowanie niezbędnej bezstronności oraz równego traktowania wszystkich klientów zarówno pod względem wymagań formalnych jak i finansowych oraz zachowania poufności informacji uzyskanych w związku z procesem certyfikacji.

Działalność Zespołu ds. Certyfikacji jest nadzorowana przez Radę Nadzorującą System Certyfikacji, w której skład wchodzi przedstawiciele producentów i odbiorców wyrobów, instytutów naukowo-badawczych lub biur projektowych, organów administracji państwowej oraz Instytutu Energetyki, dbający o zabezpieczenie interesów wszystkich zainteresowanych stron.

7.15. Opłaty

Koszty związane z całym przeprowadzonym procesem certyfikacji ponosi wnioskodawca niezależnie od wyniku procesu certyfikacji.

Koszty te, skalkulowane zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów, są zestawione w cenniku, który zatwierdza Dyrektor Instytutu uwzględniając opinię Rady Nadzorującej System Certyfikacji. Cennik można uzyskać w Zespole ds. Certyfikacji.

W procesie certyfikacji wyrobu można wyróżnić koszty związane z następującymi czynnościami:

- a) uzgodnienia wstępne, analiza i weryfikacja kompletności dokumentacji, rejestracja wniosku,
- b) analiza i ocena merytoryczna dokumentacji z badań oraz materiału zebranego w procesie certyfikacji,
- c) opracowanie dokumentów związanych z udzieleniem certyfikatu.

Jednostka certyfikująca w związku z kosztami czynności według punktu a) i b) oraz kosztami związanymi z utrzymaniem systemu certyfikacji przy składaniu wniosku pobiera w niektórych przypadkach przedpłatę. Wysokość przedpłaty jest równoważnością kosztów, które jednostka ponosi w związku z podjętymi czynnościami zgodnymi w pkt. a) i b). Przedpłata obowiązuje w dwóch przypadkach:

- w momencie, gdy wniosek składany jest przez nowego klienta, lub
- gdy wnioskującym jest podmiot, u którego w ramach wcześniejszej współpracy w okresie 2 lata poprzedzających złożenie wniosku wystąpiły problemy ze ściąganiem należności w określonym przez umowę czasie.

Przedpłata nie podlega zwrotowi, ale jest uwzględniana przy kalkulacji końcowej kosztu certyfikacji, której wynik stanowi podstawę do wystąpienia o zapłatę do posiadacza certyfikatu.

W przypadku klientów (u których nie wystąpiły problemy z wywiązywaniem się z wcześniejszych umów) składających kolejne wnioski certyfikacyjne przedpłata nie jest pobierana. Jednakże w momencie negatywnego wyniku procesu certyfikacji, klient taki zobowiązany jest do pokrycia kosztów obejmujących zakres czynności pkt. a) i b).

Wysokość opłat za badania laboratoryjne (przypadku zlecenia badań typu laboratorium Instytutu Energetyki) są ustalane odrębnie między wnioskodawcą a laboratorium.

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 13/14
-------------------------------	---	---

7.16. Skargi i odwołania

Klienci (wnioskodawcy oraz posiadacze certyfikatów) mają prawo do składania skarg i odwołań dotyczących wszelkich działań jednostki certyfikującej lub podjętych przez jednostkę decyzji. Skargi i odwołania powinny być zgłaszane do kierownika Zespołu ds. Certyfikacji Instytutu Energetyki. Skargi i odwołania związane z działalnością Zespołu rozpatrywane są przez Dyrektora Instytutu Energetyki. Kierownik jednostki certyfikującej rejestruje otrzymaną skargę lub odwołanie i następnie przekazuje je (wraz z całą niezbędną dokumentacją) do rozpatrzenia bezpośrednio do Dyrektora IEn. Decyzja Dyrektora o uznaniu lub nie uznaniu skargi lub odwołania przekazywana jest klientowi w formie pisemnej w ciągu 30 dni od daty ich zarejestrowania.

Szczegółowy sposób postępowania w przypadku wpłynięcia odwołania lub skargi opisany jest w procedurze JC IEn o numerze PJC_06 „Rozpatrywanie skarg i odwołań” (procedura jest dostępna do wglądu w siedzibie Zespołu ds. Certyfikacji Instytutu Energetyki oraz na stronie internetowej <https://ien.com.pl/skargi-i-odwolania>).

W przypadku nie uznania skargi lub odwołania przez Dyrektora Instytutu klient składający odwołanie może przekazać sprawę do rozstrzygnięcia sądom właściwym dla siedziby jednostki certyfikującej.

7.17. Zmiany mające wpływ na certyfikację

W przypadku zmian wymagań certyfikacyjnych lub zaistnienia konieczności wprowadzenia zmian w procedurach związanych z procesem certyfikacji stosowanych przez Zespół ds. Certyfikacji IEn, jednostka certyfikująca umieszcza stosowną informację na swojej stronie internetowej w zakładce „Zmiany wymagań certyfikacyjnych”. Informacja taka obejmuje zakres zmian oraz termin i sposób ich wprowadzenia.

Informacja może zawierać prośbę o kontakt z Zespołem ds. Certyfikacji w celu ustalenia terminu oceny i sposobu przeprowadzenia oceny, jeżeli takie działanie zostanie uznane przez jednostkę za konieczne. Klient w określonym terminie poinformuje pisemnie jednostkę certyfikującą, czy będzie przygotowany do wprowadzenia zmian w terminach ustalonych przez jednostkę.

Podstawą do utrzymania ważności certyfikatu jest wprowadzenie przez Klienta wymaganych zmian oraz pozytywny wynik oceny, jeżeli taka będzie wymagana.

W przypadku, gdy zmiany zainicjowane zostaną przez Klienta, jednostka certyfikująca przeanalizuje je i zainicjuje odpowiednie, zgodne ze swoim procedurami działania.

7.18. Odpowiedzialność prawna

Uzyskany przez producenta/dostawcę certyfikat wyrobu nie zwalnia go z odpowiedzialności za ten wyrób oraz za skutki wynikające z użytkowania wyrobu niewłaściwej jakości, ani nie powoduje przeniesienia części tej odpowiedzialności na jednostkę certyfikującą.

Odpowiedzialność za wykazane błędy w procesie certyfikacji lub w wydanej certyfikacie zgodności ponosi jednostka certyfikująca. Zabezpieczeniem finansowym jednostki certyfikującej są polisa OC Instytutu Energetyki, dobre wyniki finansowe, fundusz własny Instytutu oraz utrzymująca się od wielu lat wysoka płynność finansowa.

W przypadku utraty akredytacji jednostki certyfikującej (np. zawieszenie w całości lub części zakresu, cofnięciu akredytacji, ograniczeniu zakresu akredytacji) w trakcie ważności certyfikatu, Zamawiający zostanie o tym powiadomiony pisemnie oraz otrzyma zwrot kosztów przeprowadzenia procesu/-ów certyfikacji wyrobu/-ów, o wartości proporcjonalnej do okresu braku

IEn - Jednostka certyfikująca	Program certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji typu 1a	PC_1a Wydanie 16 Strona: 14/14
-------------------------------	---	---

akredytacji jednostki certyfikującej. Procedura postępowania po utracie akredytacji opisana jest w dokumencie PCA - DA-08 w p. 2.16 i 2.17, dostępnym na stronie internetowej PCA.

8. ZASADY POWOŁYWANIA SIĘ NA CERTYFIKACJĘ

Przedstawione „Zasady powoływania się na certyfikację” określają sposób postępowania i warunki na jakich klient (właściciel certyfikatu) może powoływać się na udzielony dla jego wyrobu certyfikat. Klienci powinni powoływać się na uzyskaną certyfikację zgodnie z poniższymi zasadami oraz w odniesieniu do takiego zakresu, w jakim uzyskali certyfikację.

1. Klientowi (właścicielowi certyfikatu) przysługuje prawo powoływania się na udzieloną certyfikację w dokumentach handlowych, promocyjnych i materiałach reklamowych.
2. Termin „dokumenty handlowe, promocyjne i materiały reklamowe” nie obejmuje ogłoszeń, zawiadomień, pisemnych komunikatów naklejanych lub inaczej prezentowanych na wyrobach właściciela certyfikatu. Ograniczenie to dotyczy również właściwych opakowań i materiałów promocyjnych dla tych wyrobów.
3. Certyfikat uzyskany w ramach niniejszego programu obowiązuje tylko do badanych w ramach procesu certyfikacji próbek. Kolejno wyprodukowane egzemplarze nie mogą być zgłoszone jako „certyfikowane”, ale mogą zostać opisane przez klienta jako wyprodukowane zgodnie z certyfikowanym wyrobem (potwierdzonym typem).
4. Klient nie będzie powoływał się na certyfikację swoich wyrobów w sposób mogący zdyskredytować jednostkę certyfikującą oraz nie będzie wydawał oświadczeń odnoszących się do certyfikacji w sposób, który jednostka certyfikująca mogłaby uznać za wprowadzający w błąd lub nieuprawniony. Niewłaściwe powołanie się na dokument normatywny, program lub zakres certyfikacji albo niewłaściwe stosowanie certyfikatu w dokumentach handlowych, promocyjnych i materiałach reklamowych jest powodem odpowiednich działań o charakterze korygującym lub prawnym.
5. Przy tekstowym powoływaniu się Klienta na udzieloną mu certyfikację dopuszcza się stosowanie następującego zwrotu bez jakichkolwiek zmian: „Certyfikacja została przeprowadzona przez Zespół ds. Certyfikacji Instytutu Energetyki akredytowany w tym zakresie przez Polskie Centrum Akredytacji, Nr AC 117.”
6. Klient zobowiązuje się wyróżnić obszar działalności, którego dotyczy certyfikat, jeżeli zastosował powołanie w kontekście, w którym może to nasuwać wątpliwości.
7. Klient zobowiązuje się do zaprzestania powoływania się na certyfikat w sposób, który Zespół ds. Certyfikacji IEn uznał za niedopuszczalny, o czym powiadomił Klienta.
8. Klient zobowiązany jest do zaprzestania powoływania się na certyfikat z chwilą wygaśnięcia jego ważności lub z chwilą otrzymania decyzji Kierownika Zespołu ds. Certyfikacji IEn o zawieszeniu lub cofnięciu certyfikatu.

Koniec Programu